

Nový občanský zákoník upravuje povinnosti věřitelů. Zjistili jsme, jak

26. 10. 2011 0:05 [Jana Bohutínská](#)

Nový [občanský zákoník](#) přináší některé změny i v oblasti postoupení pohledávek. Základ právní úpravy sice zůstává obdobný jako v nynějších občanském zákoníku, novinkou je především výslovná úprava pravidel pro hromadné [postoupení pohledávek](#), která dosud v zákoně chyběla.

Hromadné postoupení nově v zákoně

Podle důvodové zprávy k zákonu nová úprava postoupení pohledávky zohledňuje vývoj tohoto institutu v jiných právních řádech. Podle předkladatelů zákona nová úprava sleduje zúžení dosavadních zákazů postoupení pohledávky, upřesňuje podmínky a rozsah ručení postupitele za postoupenou pohledávku a výslovně upravuje možnost tzv. globálních cessí. Globální cesse, neboli **hromadné postoupení pohledávky**, je typické například při hromadném postoupení všech pohledávek vznikajících z provozu určitého obchodního závodu. Firmy také v praxi postupují například všechny pohledávky po splatnosti svému partnerovi, který pro ně zajišťuje jejich inkaso (jde tedy o [outsourcing této činnosti](#)). Nyní budou mít výslovnou oporu v zákoně.

Nová úprava: § 1866

Postoupení souboru pohledávek

Postoupit lze i soubor pohledávek, ať již současných nebo budoucích, je-li takový soubor pohledávek dostatečně určen, zejména pokud se jedná o pohledávky určitého druhu vznikající věřiteli v určité době nebo o různé pohledávky z téhož právního důvodu.

Povinnost oznámit postoupení zůstává

V zákoně tedy zůstává možnost postoupení pohledávky věřitelem bez souhlasu dlužníka. V nové úpravě však již není výslovně uvedeno, že je postoupení pohledávky postupitel povinen dlužníkovi bez zbytečného odkladu oznámit. To, že v zákoně takto výslovně povinnost uvedená není, ale neznamená, že věřiteli odpadá, jak by se snad na první pohled mohlo zdát. Explicitní úprava této povinnosti v návrhu není, nicméně nutnost oznámit dlužníkovi postoupení pohledávky vyplývá z ustanovení § 1861 odst. 1. Důsledkem neoznámení totiž je, že dlužník může pohledávku stále plnit postupiteli. Navíc nic nebrání ani postupníkovi prokázat tuto skutečnost dlužníkovi, objasňuje pro [business server Podnikatel.cz](#) Tereza Palečková, tisková mluvčí Ministerstva spravedlnosti ČR.

Nová úprava: § 1861 odst. 1

Dokud postupitel dlužníka nevyrozumí, nebo dokud postupník postoupení pohledávky dlužníku neprokáže, může se dlužník své povinnosti zprostit tím, že splní postupiteli, nebo se s ním jinak vyrovná.

To potvrzuje také advokát Pavel Fabian z [advokátní kanceláře Fabian & Partners](#) a dodává: Tvůrci kodexu v důvodové zprávě několikrát vyjádřili snahu o širší uplatňování zásady bezformálnosti v občanskoprávních vztazích a právě tyto snahy odráží i tato nově pojatá úprava postoupení pohledávky. Podle něj nová úprava sleduje zúžení dosavadních zákazů a omezení postoupení pohledávky. Zdůrazňuje také, že postoupením pohledávky nelze převést celý závazek, ale jen pohledávku jako právo na plnění. Samotné oznámení tedy nehraje tak důležitou roli, neboť jde pouze o to, komu může být a bude z daného závazku plněno, upřesňuje. [Čtěte také: Nový zákon přináší změny ve sdružení živnostníků. Čtěte, co se mění](#)

Jak také výslovně uvádí nový zákon, při postoupení pohledávky více osobám je účinné to postoupení, o němž se dlužník dozví nejdříve.

Postoupení pohledávky – změna v osobě věřitele

Postupitel – původní věřitel

Postupník – nový věřitel, ten, komu byla pohledávka postoupena

Odpovědnost za dobytnost pohledávky je nově zákonná

Zásadnější změnu přináší nový občanský zákoník v oblasti ručení věřitele za dobytnost pohledávky při postoupení. Podle stávající úpravy ručí postupitel za dobytnost za úplatu postoupené pohledávky jen, když se k tomu písemně zavázal, a to do výše přijaté úplaty a úroků. Ručení navíc zaniká, když postupník nevymáhá postoupenou pohledávku bez zbytečného odkladu u soudu. Jak vysvětluje Pavel Fabian, nová právní úprava navazuje na stávající jen v tom, že odpovědnost za dobytnost opět váže na úplatné postoupení. **Zásadní rozdíl je v pojetí odpovědnosti za dobytnost, která zde není upravena jako odpovědnost smluvní, ale zákonná.** Dále zde přibyl výčet okolností vylučující odpovědnost. Předně jde o situace, kdy postupník pohledávku přijal na vlastní nebezpečí, nebo věděl-li, že pohledávka je budoucí, nejistá nebo nedobytná, říká. Postupitel však za nedobytnost pohledávky neodpovídá, pokud se stala nedobytnou až po postoupení. Nová úprava je lepší v tom, že upřesňuje podmínky a rozsah odpovědnosti postupitele za postoupenou pohledávku. Skutečnou efektivitu těchto ustanovení ovšem ukáže až samotná praxe, uzavírá Pavel Fabian.

Tereza Palečková z ministerstva spravedlnosti doplňuje, že toto ustanovení posiluje postavení věřitele. Ustanovení je dispozitivní, tudíž strany se mohou dohodnout na tom, že postupitel za postoupenou pohledávku neručí, dodává pro server Podnikatel.cz.

Postavení věřitele a dlužníka je vyrovnané

Z oslovených společností, které se věnují správě a inkasu pohledávek, se k tématu nového občanského zákoníku vyjádřil Ivan Kocmánek, jednatel společnosti [LogiCall Česká republika](#). Z našeho pohledu, jako společnosti, která se zabývá především péčí o zákazníka, tzv. Client Relationship Management, do kterého spadá i komunikace například s neplaticími zákazníky, je úprava především v závazkovém právu velmi podobná jako u právě platného znění zákona.

Nespatřuji tam velké odlišnosti, říká. Z jeho pohledu není vztah mezi věřitelem a dlužníkem upravený výrazně rozdílně a jejich vzájemné postavení zůstává v novém zákoně vyrovnané. Kvitují, že návrh zákona obsahuje do většího detailu ustanovení o [postavení spotřebitele](#), uvádí pro server Podnikatel.cz.

Pohledávky na českém trhu: Jak se s ohledem na krizi vyvíjí platební morálka mezi podnikateli?

Shrneme-li období od roku 2008 do současné doby, tak se zdá, že pomyslná křivka má tvar písmene U. V počátku docházelo k poklesu platební morálky v důsledku ekonomické recese a špatného prověřování klientů či nedostatečného zajištění pohledávek v době před jejím počátkem, následně v průběhu ekonomické krize docházelo k obezřetné selekci zákazníků (roli sehrálo i pročištění trhu v důsledku bankrotů nedobře hospodařících firem), vysvětlil nedávno pro server Podnikatel.cz jednatel společnosti [EOS KSI Česká republika](#) Vladimír Vachel. V současnosti je dle jeho informací patrná konsolidace a návrat k chápání závazku jako něčeho, čemu je třeba dostát. Tento trend je však pomalý a je podmíněný také konkrétním sektorem ekonomiky.

zdroj: <http://www.podnikatel.cz/clanky/novy-obcansky-zakonik-odpovednost-veritele/>